

UNDERVISNING PÅ SPOR 1

og alfabetiseringsmodulen

”Vi blir til det som omverdenen
definerer oss som.
Og når du da forteller folk:
«Du er en ressurs»,
så blir de en ressurs.
Det er egentlig utrolig enkelt.»

Ole Hamre (Fargespill)

FØR VI BEGYNNER

- Hvor mange spor 1-deltakere har du i klassen din nå?
- Hvorfor lærer spor 1-deltakere så langsomt? (Gjør de det?)
- **Skal** alle spor 1-deltakerne lære å lese?
- Hva slags leseopplæringsmetode er best?

LÆREPLANEN

- Målet for opplæringen i norsk for voksne innvandrere er at deltakerne skal kunne nå et ferdighetsnivå i norsk som setter dem i stand til å *bruke eller bygge videre på sin kompetanse* i utdanning, arbeid og samfunnsliv for øvrig.
- Opplæringen i norsk skal bygge på prinsippet om tilpasset opplæring. Organisering, innhold og valg av metoder må ta utgangspunkt i den enkelte deltakers behov og forutsetninger.

SPOR 1-DELTAKEREN

- Deltakere med liten eller ingen skolegang.
- Noen uten lese- og skriveerfaring.
- Lite vant med å bruke skriftspråket som redskap for læring.
- Unge, gamle
- Husmødre, snekkere, bønder, kokker, selvstendig næringsdrivende
- Güllü Can

ULIKE SPOR 1-DELTAKERE

- Alfadeltaker/ordinær spor 1-deltaker
- Langsom/hurtig progresjon
- Unge/”gamle”
- Fremovermotivasjon/seint-i-livet-motivasjon

- Hvor mange alfadeltakere har du i klassen din?

VOKSNE I EN LÆRINGSSITUASJON

- Tar gjerne ansvar for egen læring
«Jeg synes vi bør repetere mer, ikke begynne med noe nytt så ofte, det går litt for fort. Jeg må gjøre alt mange ganger for å lære.»
- Trenger meningsfull læring
«Vi husker mye bedre når vi forstår.»
«Poenget med læring er at vi skal forstå hva vi lærer.»
- Bygger på egne ressurser
«Jeg får bruke morsmålet mitt og får skrive ord på et språk jeg kan. Jeg har noe som er kjent i bunnen. Jeg skriver ordliste på to språk.

DEN SØR-SOMALISKE KLOKKEN

1

2

3

4

5

6

7

8

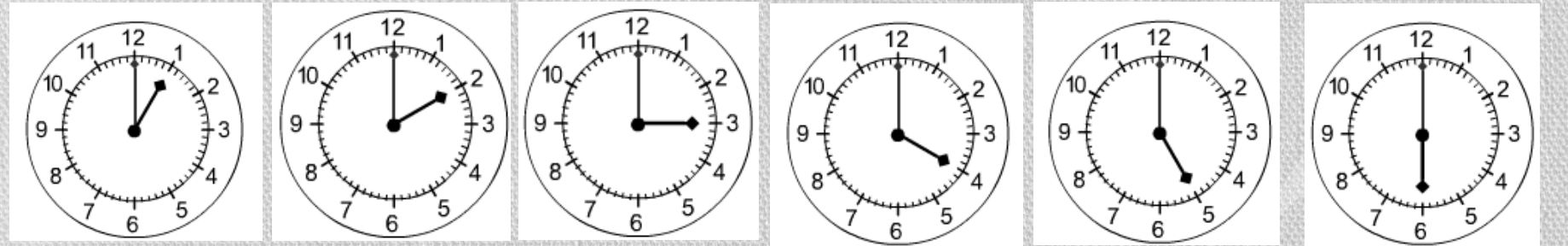
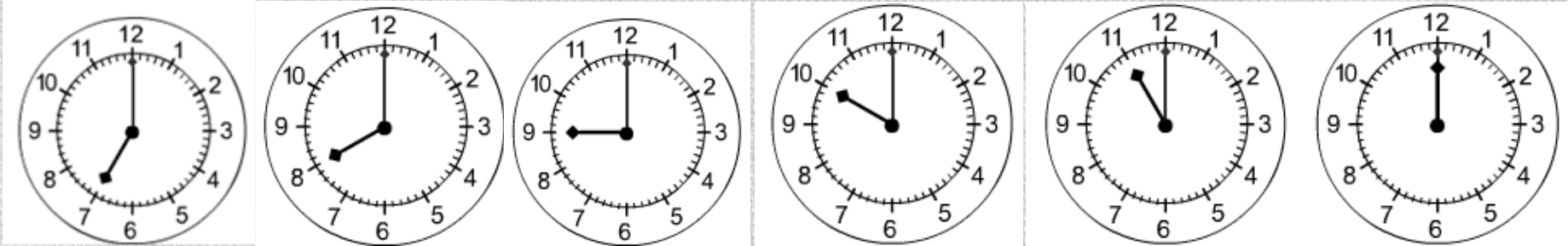
9

10

10-og-1

10-og-2

SAAC

SAAC

- 8 saac?
→ Klokken 2
- 5 saac?
→ Klokken 11
- 10-og-2 saac?
→ Klokken 6

SAAC

- 1 saac
→ Klokken 7
- 4 saac
→ Klokken 10
- 10-og-1 saac
→ Klokken 5
- 9 saac
→ Klokken 3

... OG HALV

- 3 saac og halv
→ Klokken 9 og halv → Klokken halv 10
- 7 saac og halv
→ Halv 2
- 10-og-2 saac og halv
→ Halv 7

MINUTTER OVER HEL

- 6 saac og 10
→ 10 over 12
- 10 saac og 5
→ 5 over 4
- 2 saac og kvart
→ Kvart over 8
- 10-og-1 saac og 20-og-5
→ 5 på halv 6

MINUTTER PÅ HEL

- 1 saac mangler 5
→ 5 på 7
- 10 saac mangler kvart
→ Kvart på 4
- 5 saac mangler 20
→ 10 over halv 11

«SKOLSKHET»

«Det viktigste faget i skolen er skolen selv.»

Jerome bruner

BYGGE PÅ DELTAKERNES RESSURSER

- Tenk på en deltaker
 - Leser hun morsmålet sitt?
 - Hvilke andre språk snakker/leser hun?
 - Hvem leste for henne i hjemlandet?
 - Hvem leser for henne i Norge?
 - Hva brukte hun lesing til i hjemlandet?
 - Hva bruker hun lesing til i Norge?
 - Hvilke mål har hun med leseopplæringen?

Kan du gi god undervisning til en spor 1- deltaker som du ikke kjenner?

- Deltakersamtaler MED TOLK
- Språkhjelpere!!!
- Se verden gjennom deltakernes øyne
- Ta bilder av sin verden
- Ta med papirer på skolen

HVILKEN LESEOPPLÆRINGSMETODE ER BEST?

- Anne Sofie Pollestad:

”Undervisningsmaterieell og lese- og skrivepraksiser i den grunnleggende lese- og skriveopplæringen for voksne andrespråksinnlærere av norsk”

→ **Four Resources Model:** Allan Luke og Peter Freebody, Australia

FIRE NØDVENDIGE RESSURSER/PRAKSISER

- Kodekneking
- Meningsskaping
- Tekstbruk
- Tekstkritikk

Prinsipp: Hver ressurs er nødvendig, men ikke tilstrekkelig

Kodekneking

s – o – l → sol

- Gjenkjenne lyder
- Koble lyd og bokstav
- Forstå fonemprinsippet (1 bokstav = 1 lyd)
- Staving og lydering
- Automatisering
- Metaspråklige samtaler

Gudshinskys modell

Morsmål	A. Deltakeren snakker morsmålet	B. Deltakeren snakker, leser og skriver morsmålet
Andrespråk	c. Deltakeren snakker norsk	d. Deltakeren snakker leser, og skriver norsk

The diagram illustrates Gudshinskys model of language acquisition, showing four stages of proficiency in a 2x2 grid. The top row represents the mother tongue (Morsmål), and the bottom row represents the second language (Andrespråk). The stages are:

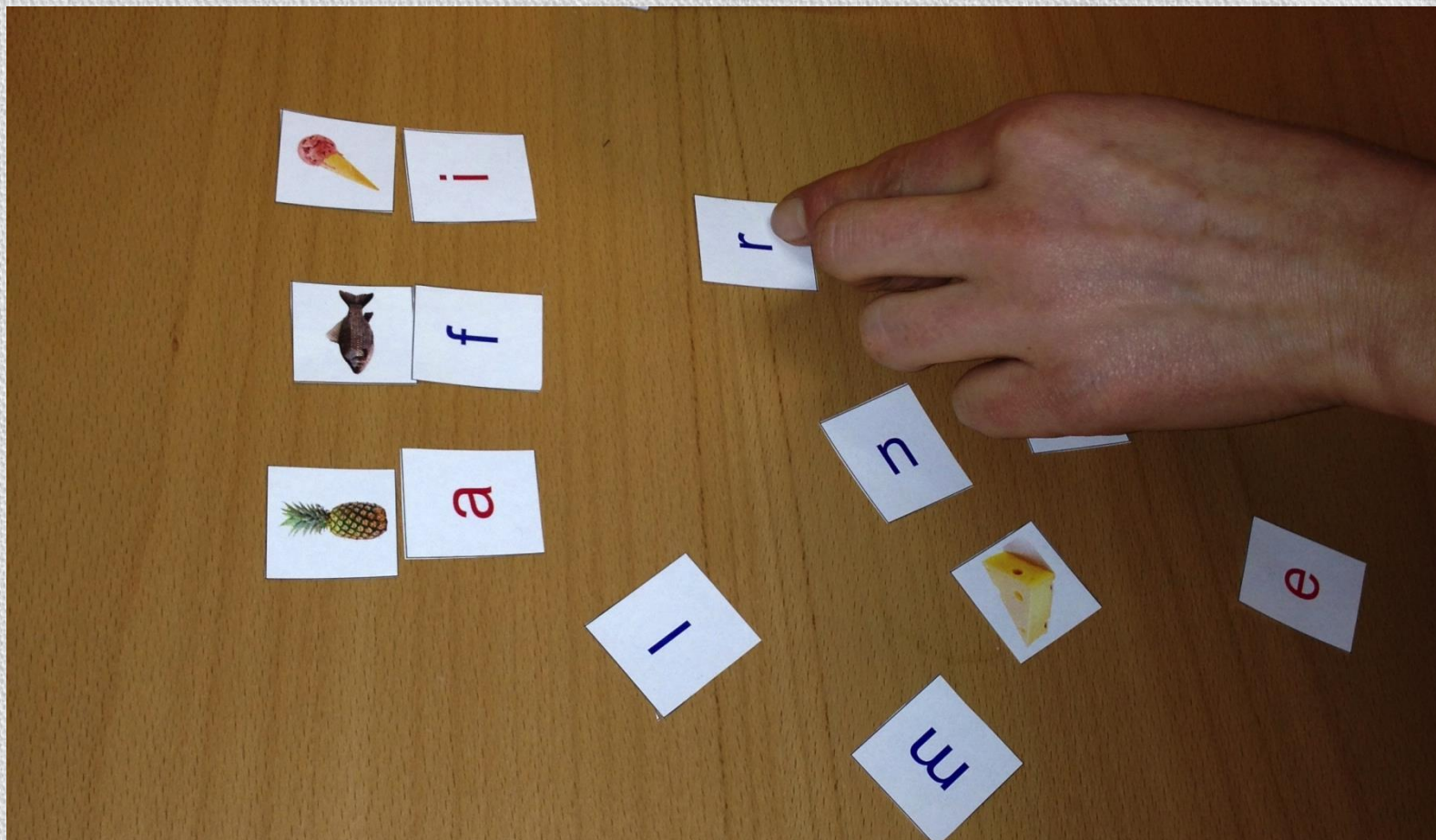
- A. Deltakeren snakker morsmålet (Participant speaks the mother tongue)
- B. Deltakeren snakker, leser og skriver morsmålet (Participant speaks, reads, and writes the mother tongue)
- c. Deltakeren snakker norsk (Participant speaks Norwegian)
- d. Deltakeren snakker leser, og skriver norsk (Participant speaks, reads, and writes Norwegian)

Arrows indicate the progression: from A to B, from B to c, from c to d, and from A to d.

Jobbe med kodeknekking

Knytt kjente ord til lydene

Meningsskaping

- Leseforståelse
- Morsmål

Tur til Fløyen

I går var det mandag.

Da var klassen på tur.

Vi var på Fløyen.

Vi tok Fløybanen opp.

Vi gikk tur på Fløyen.

Vi spiste ved et vann.

Vannet heter Skomakerdiket.

Etterpå gikk vi ned til

sentrum.

Det var en fin tur.

Tekstbruk → Literacy

••••• N Telenor 3G 18:54 54 %

norwegian.no

norwegian.no

Travel document and boarding pass

Referansenummer: 475YER

Retur
20. mai 2014 DY632 LowFare
19:00 Oslo-Gardermoen
19:55 Bergen

Status
Flyet er i rute
Ingrid Alnes Buanes
Bagasje: 2 kolli
Setereservasjon: 20A
Seq.No.: 114

< > ↑ ↺ 📄

Literacy = Sosiale praksiser og oppfatninger av lesing og skriving

Velkommen til utviklingssamtaler

Det er tid for utviklingssamtaler. Dersom tiden dere er satt opp på ikke passer, er det fint om dere bytter innbyrdes og gir meg beskjed om endringen. Elevene skal være med på samtalen. Vi møtes på klasserommet (nr14).

Gleder meg til å treffe dere igjen.

Hilsen fra Nina©

Torsdag 29.10	Elev
1400-1430	Stina
1430-1500	Tobias
1500-1530	Åsmund
1530-1600	Stefan
1600-1630	Adelin
1630-1700	Elise

Onsdag 09.11	Elev
1530-1600	Theodor
1600-1630	Andres
1630-1700	Roni
1700-1730	Vilde

Literacy

- omfatter både å lese og skrive og snakke
- legger vekt på handlingsaspektet, bruken av skrift (det er noe vi gjør)
- omfatter holdninger til lesing og skriving/verdisyn
- legger vekt på sammenhengen med konteksten (situasjon, person, hensikt og lignende)

Leseopplæring for voksne (Literacy)

- Førlesing (½ - 6 år)
- Kodekneking (6-7 år)
- Flyt og stadfesting (7-9 år)

Jonas Li har time hos helsesøster
tirsdag 27.mars kl. 9.00.
Gi beskjed hvis timen ikke
passer.

Skolehelsetjenesten ved
Møhlenpris skole
Thormøhlensgate 25
5006 Bergen
55 57 73 27

Jonas Li
Strømgaten 50
5007 Bergen

Timeplan klasse 4A

Time:	Tid:	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
1	08:00 - 08:15	TLE	Aldri	Engin	Kurs og arbeids	Aldri/Marken
2	08:30 - 08:45	Aldri	Om	Marken	Kurs og arbeids	Aldri/Marken
3	09:00 - 09:15	Aldri	Aldri	Marken	Musik	Aldri/Marken
4	11:00 - 11:15	Marken	Aldri	Aldri	Naturfag	Om
5	11:30 - 11:45	Marken	Engin	Samfunnsfag	Marken	TLE
6	13:00 - 14:00			Samfunnsfag		

Før leseopplæringen starter

2015 اکتوبر		uktübar 2015				oktober 2015	
اسبوع usbūc uke	الاثنين al-ithnayn mandag	الثلاثاء al-thulātha tirsdag	الأربعاء al-arbiċā onsdag	الخميس al-khamīs torsdag	الجمعة al-jumċa fredag	السبت al-sabt lørdag	الأحد al-āhad søndag
40	28	29	30	1 torsdag 01.10.15	2 ateo 02.10.15	3	4
41	5	6	7	8	9	10	11
42	12	13	14	15	16	17	18
43	12.10.15 19	20	14.10.15 21	15.10.2015 22	16.10.15 23	24	25
44	19.10.15 26	27	21.10.15 28	22.10.15 29	30	FN-dagen 31	Sommertid slutt 1

Å EIE NAVNET SITT

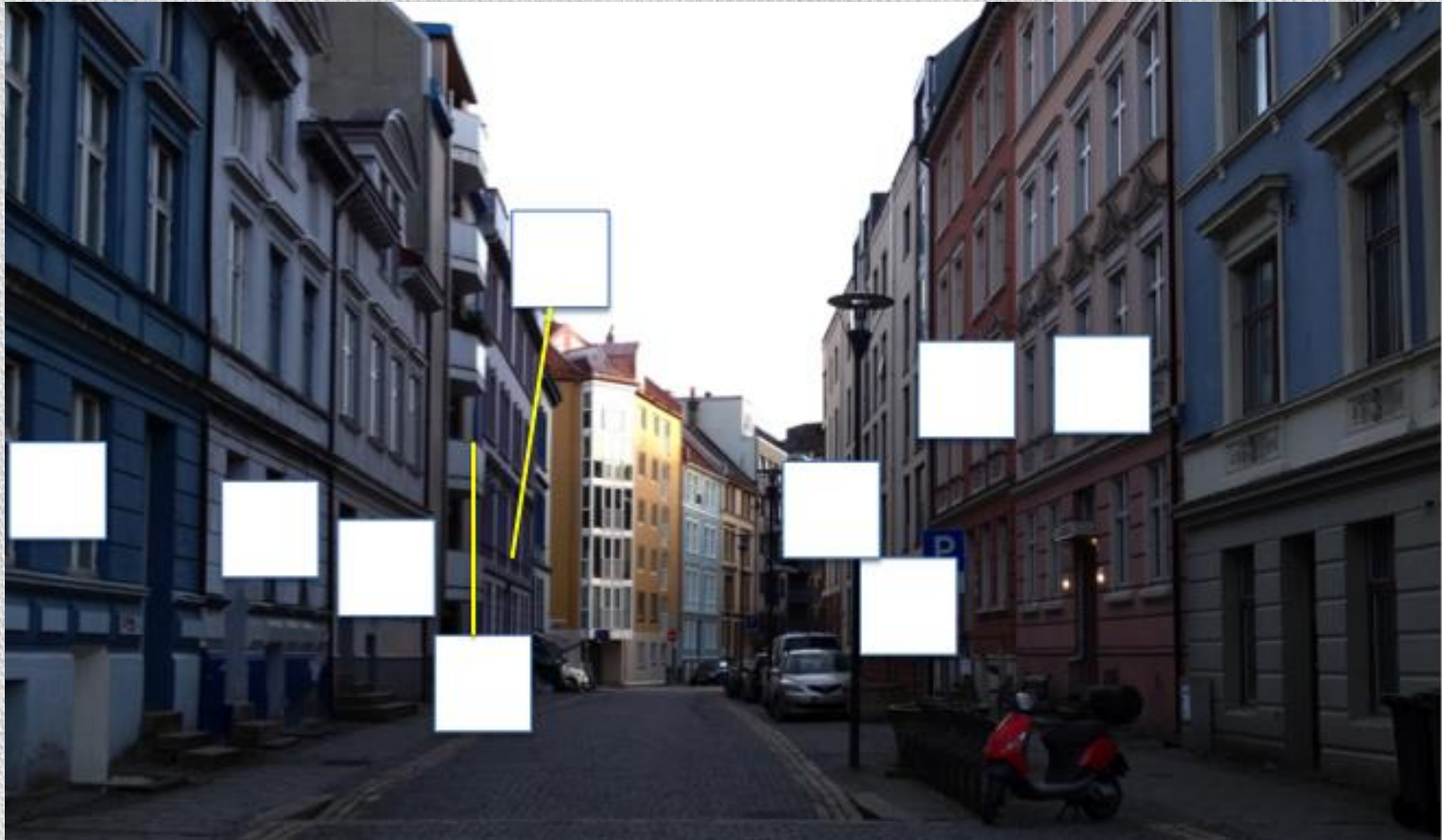
Mustafa Can:

Tett inntil dagene

Fortellingen om min mor

- Güllü Can

Tall, gateadresser

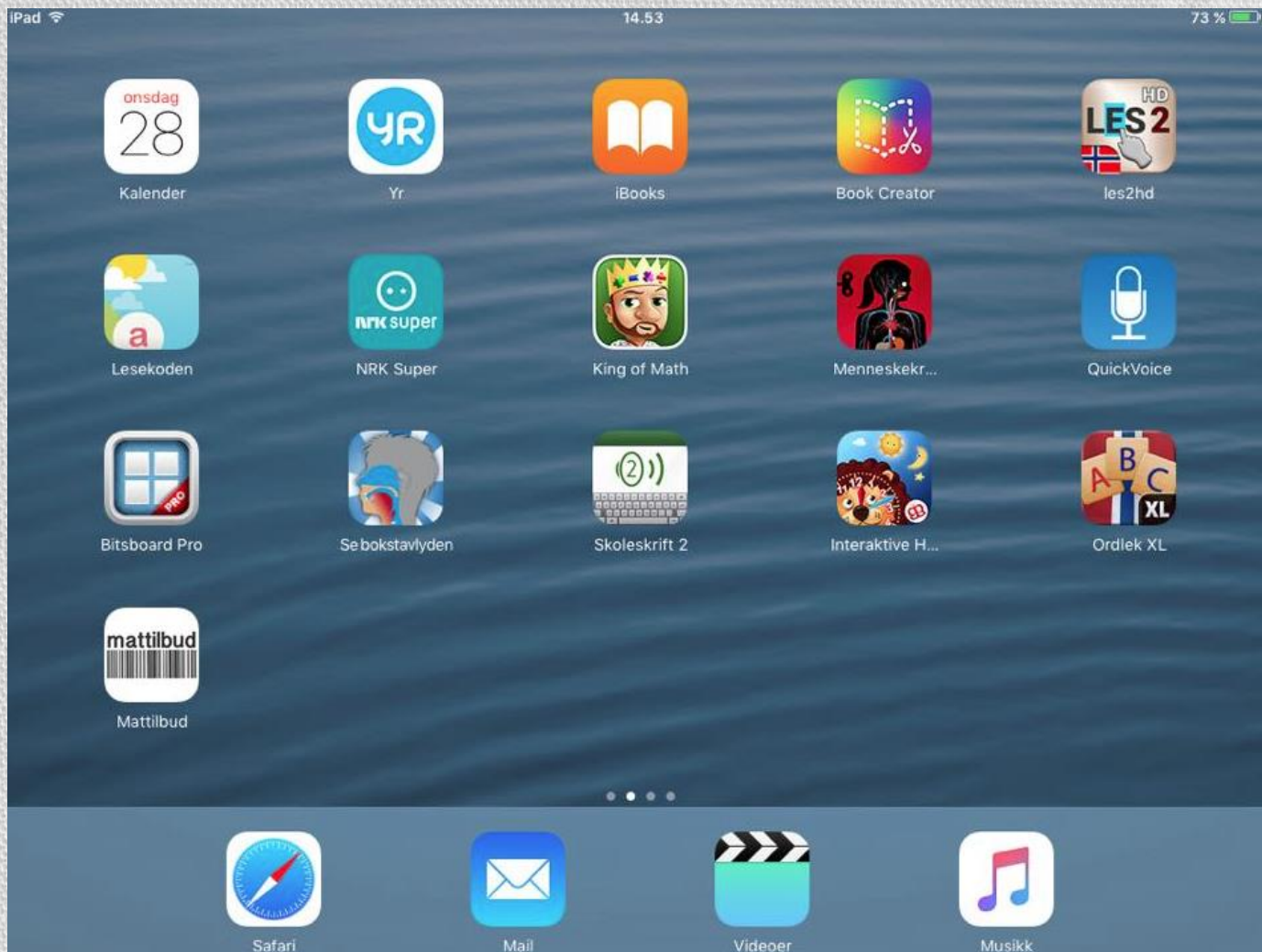

Skrift i hverdagen

- Åpningstider
- Bussrute
- Billettautomat
- Priser i butikken

DIGITAL KOMPETANSE

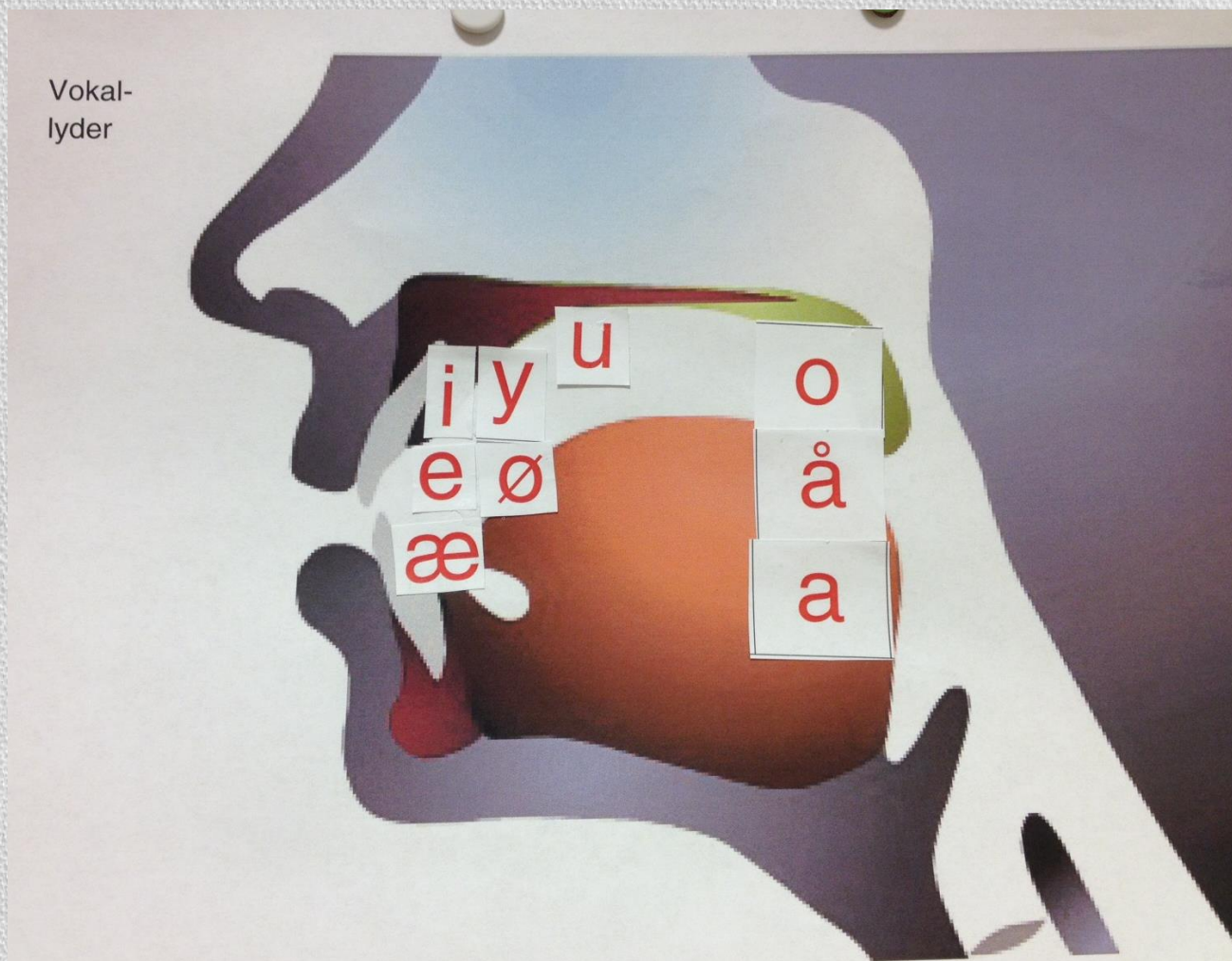

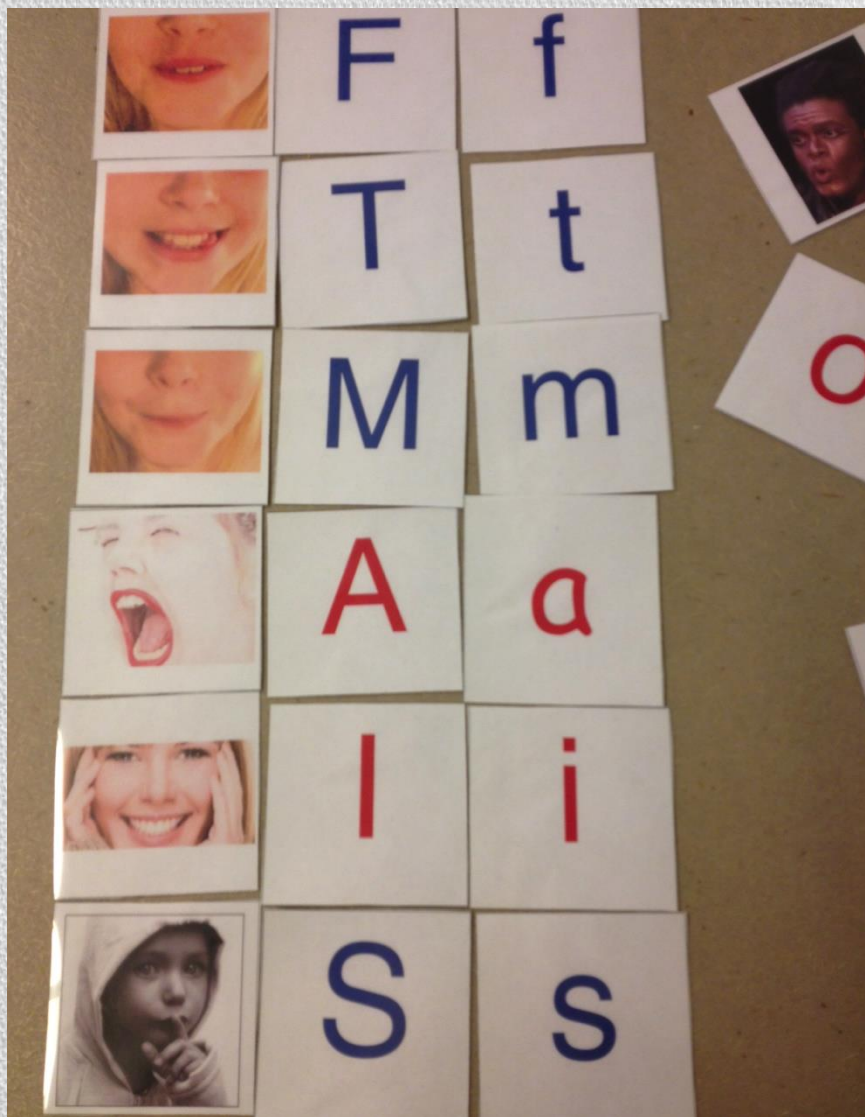
Lese- og skriveopplæring

- Begynner med internasjonale lyder som kan holdes
- Mange ord på "m" – hvilken lyd?
- Bokstavnavn/-lyd
- Finn navn på M
- Finn norske ord på m
- Finn morsmålsord på m
- Hvordan uttaler vi lyden?

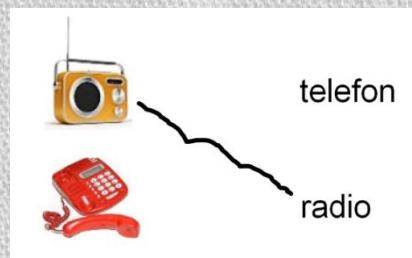
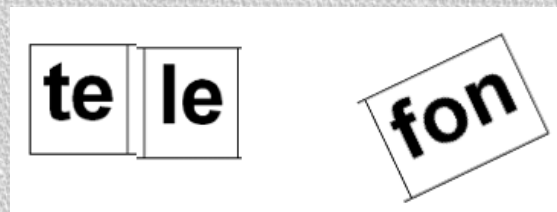
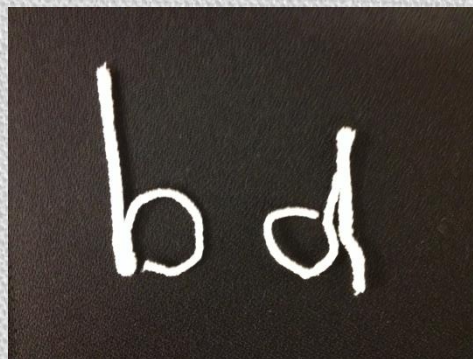
Hvor sier vi lyden?

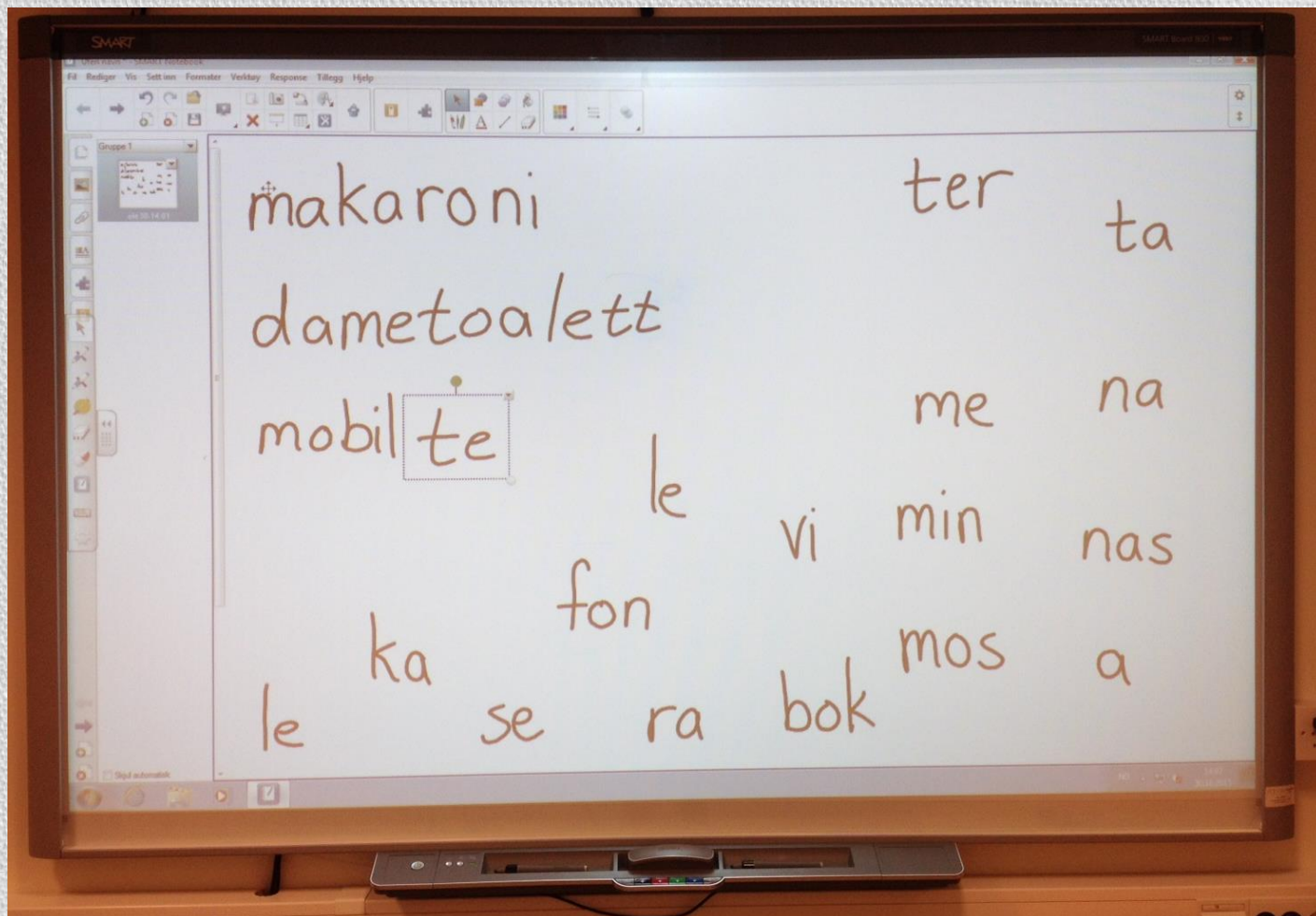

Lese- og skriveopplæring

- Piperenser
- iPad
- Bokstavbrikker
- Skrive bokstaven
- Diktat
- Hentediktat
- Klipper opp ord i stavelser
- Strek fra ord til bilde

Sette sammen stavelser

Skriftforming

De norske bokstavene består av:

- Rette linjer (| –)

l i n m r h b d p k t e z

- Skrå linjer (\ /)

x v w y k z ø

- Hele og halve sirkler (o c o)

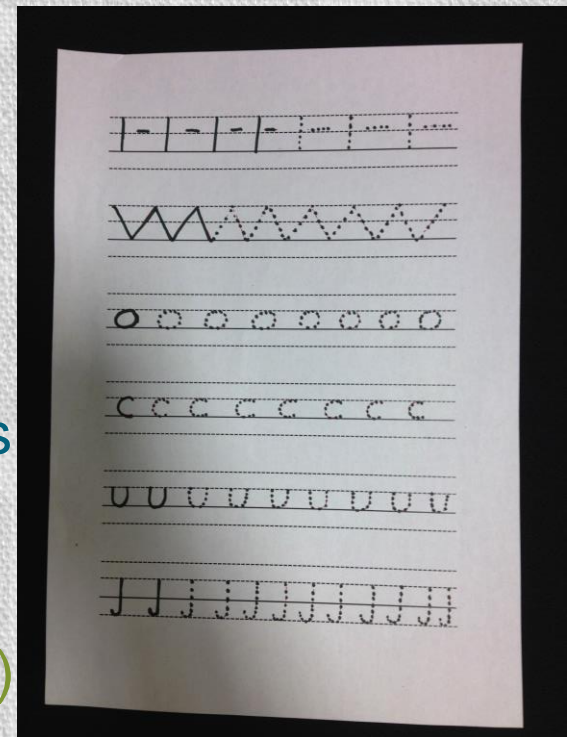
o ø c e a å d q g æ b p s

- Halve ovaler (U ∩)

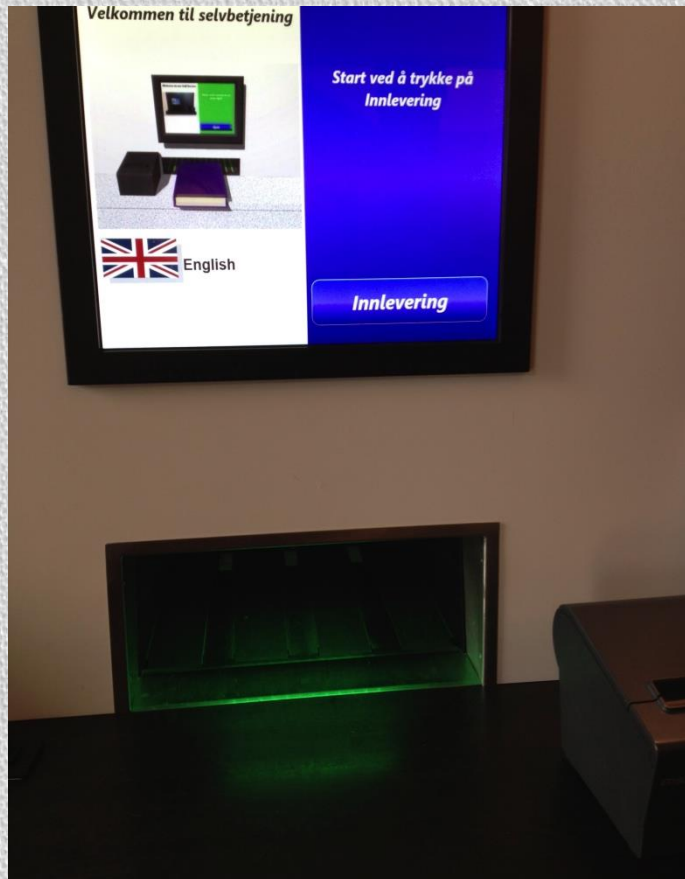
u n r h m

- Rette linjer med bue på enden (] [{)

j g t f

Lese bøker

Far ser mor

Ingrid Alnes Buanes, Nygård skole

OPPSUMMERING

- **Spor 1-deltakeren** – elever med lite skolebakgrunn og foreldre med lite skolebakgrunn
- **”Skolskhet”** – lærer du elevene å forstå skolen?
(Evt prøver du å bli mindre skolsk sjøl?)
- **Den sør-somaliske klokken** – er det mulig å tenke sånn?
- **Leseopplæring** – hva trenger elevene dine?

TIPS DU VIL TA MED DEG

- Skriv ned idéer du har fått – og som du vil prøve i klassen din.